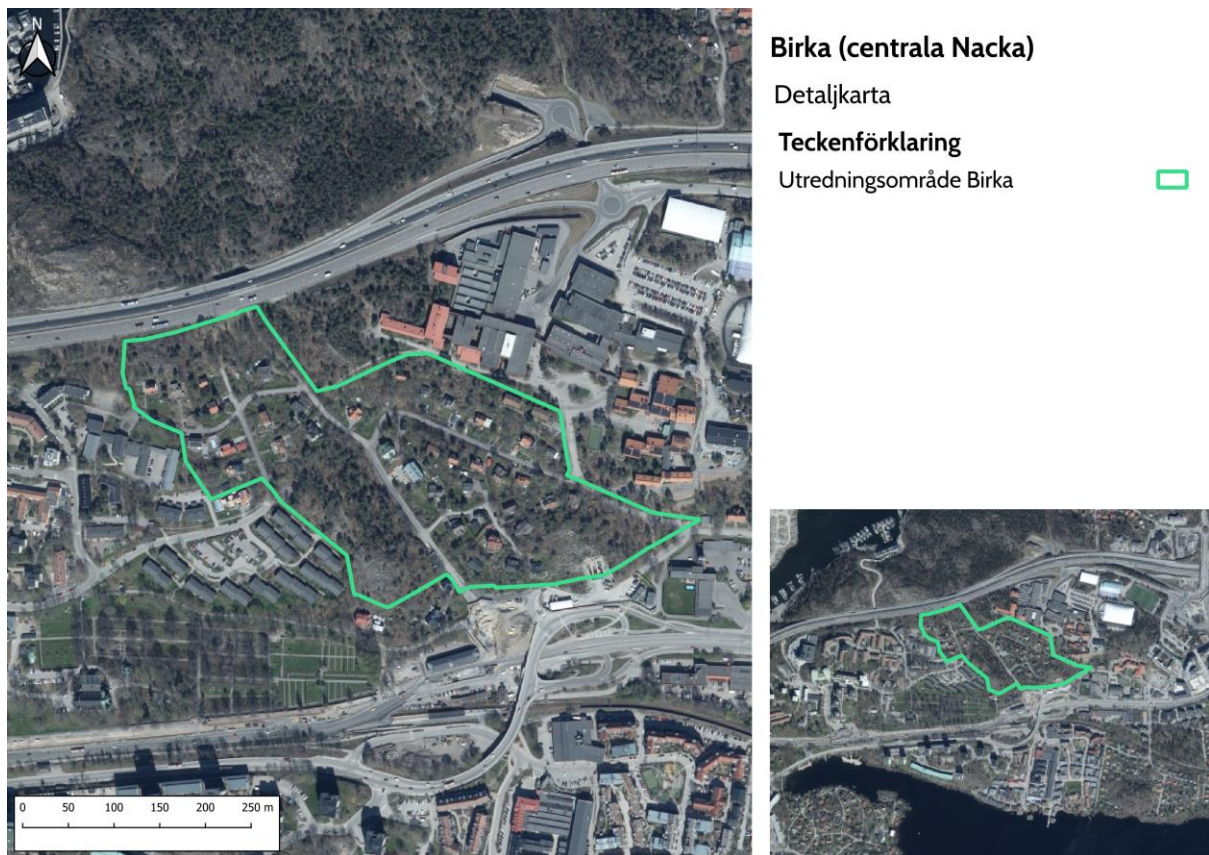

PM BEDÖMNING AV PÅVERKAN PÅ FLADDERMÖSS, BIRKAOMRÅDET (NACKA KOMMUN), 2025

Bakgrund

Väg & Miljö AB har fått i uppdrag av Nacka kommun att genomföra en översiktlig bedömning gällande påverkan på fladdermöss inom förslag till detaljplaneområden i centrala Nacka, Stockholms län (Figur 1). Syftet är att bedöma om och hur en exploatering inom stadsbyggnadsprojektet Birka skulle kunna påverka fladdermöss i området. Planerna för Birkaområdet är under programskede och Nacka kommun har bitt Väg & Miljö att bedöma hur exploatering av det aktuella utredningsområdet kan påverka fladdermöss inom området. Bedömningen baseras på den fladdermusinventering som utfördes av Väg & Miljö under sommaren 2024 samt på den strukturplan som mottagits av kommunen (Figur 2).

Figur 1. Preliminärt planprogramsområde/utredningsområde.

Dokumentnamn	Datum utförande	Sidnr.
PM Bedömning av påverkan på fladdermöss, Birkaområdet, Nacka kommun 2025	2025-06-05	Sida 1 av 8

Strukturplan för Birkaområdet Strukturplan

Figur 2. Kommunens strukturplan till programområdet.

Väg & Miljös inventering 2024

Väg & Miljös inventering från 2024 utfördes med totalt fem autoboxar under 8 – 10 juli och 27 – 29 augusti. Två av de utplacerade autoboxarna, autobox 1 och 5, satt inom utredningsområdet och en autobox (autobox 2) satt i direkt anslutning till utredningsområdet (Figur 3). Av de registrerade arterna i området var det dvärgpipistrell och nordfladdermus som registrerades med något högre antal inspelningar per natt (Tabell 1, Tabell 2 och Tabell 3). Vid autobox 2 var aktiviteten av dvärgpipistrell högre under juli månad än under augusti (199,5 registreringar/natt i juli, 35,5/natt i augusti). Detta kan tyda på att det finns en koloni i närheten, då honorna oftast håller sig nära denna under yngelperioden i juli månad.

Dokumentnamn	Datum utförande	Sidnr.
PM Bedömning av påverkan på fladdermöss, Birkaområdet, Nacka kommun 2025	2025-06-05	Sida 2 av 8

Tabell 1. Det totala antalet registreringar på autobox nr 1 under fladdermusinventeringen 2024.

Autobox-nr: 1		Antal registreringar			
		Juli		Augusti	
Vetenskapligt namn	Art	Totalt	Genomsnitt/natt	Totalt	Genomsnitt/natt
<i>Eptesicus nilssonii</i>	Nordfladdermus	123	61,5	6	3
<i>Myotis daubentoni</i>	Vattenfladdermus	-	-	1	0,5
<i>Myotis sp.</i>		-	-	1	0,5
<i>Nyctalis noctula</i>	Större brunfladdermus	-	-	24	12
	Nyctaloid	-	-	15	7,5
<i>Plecotus auritus</i>	Brunlångöra	-	-	1	0,5
<i>Pipistrellus nathusii</i>	Trollpipistrell	-	-	2	1
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Dvärgpipistrell	117	58,5	603	301,5
	Totalt	240	120	653	326,5

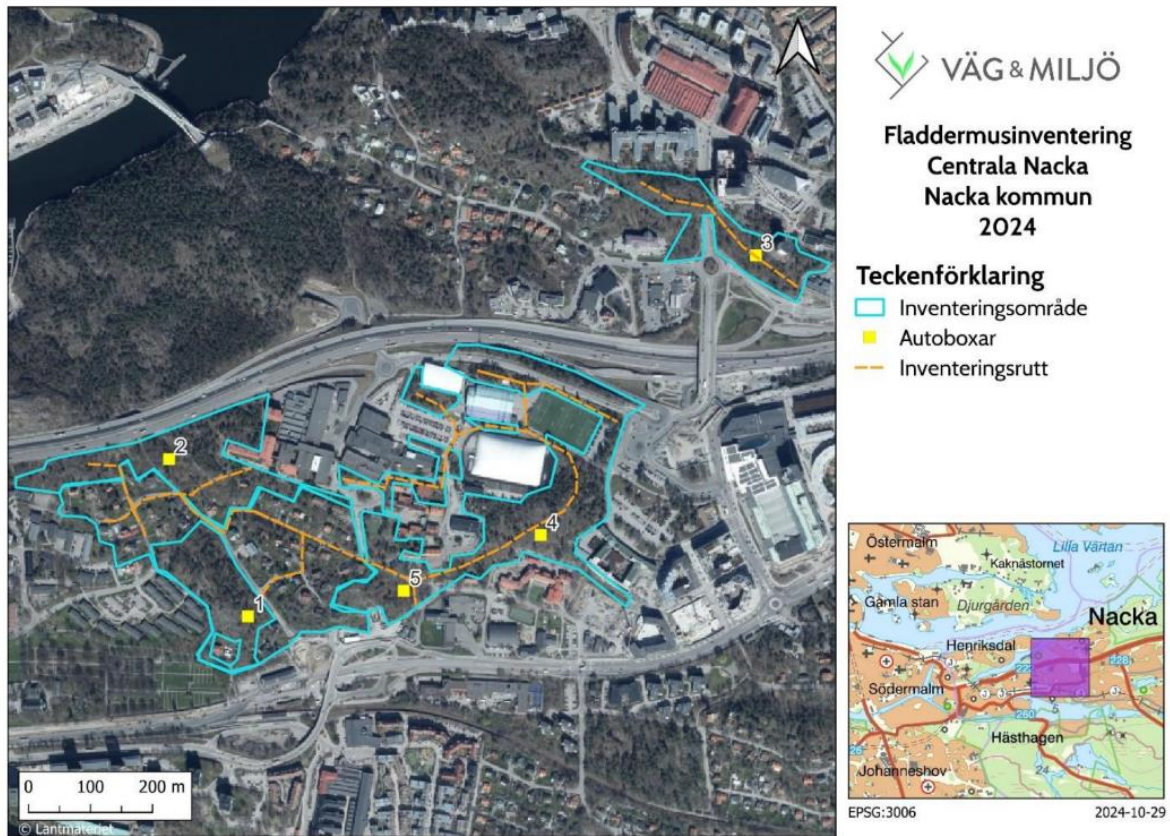
Tabell 2. Det totala antalet registreringar på autobox nr 2 under fladdermusinventeringen 2024.

Autobox-nr: 2		Antal registreringar			
		Juli		Augusti	
Vetenskapligt namn	Art	Totalt	Genomsnitt/natt	Totalt	Genomsnitt/natt
<i>Eptesicus nilssonii</i>	Nordfladdermus	31	15,5	7	3,5
<i>Myotis sp.</i>		-	-	1	0,5
<i>Nyctalis noctula</i>	Större brunfladdermus	-	-	23	11,5
	Nyctaloid	1	0,5	6	3
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Dvärgpipistrell	399	199,5	71	35,5
	Totalt	431	215,5	108	54

Tabell 3. Det totala antalet registreringar på autobox nr 5 under fladdermusinventeringen 2024.

Autobox-nr: 5		Antal registreringar			
		Juli		Augusti	
Vetenskapligt namn	Art	Totalt	Genomsnitt/natt	Totalt	Genomsnitt/natt
<i>Eptesicus nilssonii</i>	Nordfladdermus	27	13,5	1	0,5
<i>Myotis sp.</i>		-	-	5	2,5
<i>Nyctalis noctula</i>	Större brunfladdermus	-	-	28	14
	Nyctaloid	1	0,5	4	2
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Dvärgpipistrell	5	2,5	186	93
	Totalt	33	16,5	224	112

Dokumentnamn	Datum utförande	Sidnr.
PM Bedömning av påverkan på fladdermöss, Birkaområdet, Nacka kommun 2025	2025-06-05	Sida 3 av 8

Figur 3. Autoboxplacering och manuell inventeringsrutt från Väg & Miljös fladdermusinventering 2024.

Dokumentnamn	Datum utförande	Sidnr.
PM Bedömning av påverkan på fladdermöss, Birkaområdet, Nacka kommun 2025	2025-06-05	Sida 4 av 8

Birka (centrala Nacka)

Detalj-karta

Teckenförklaring

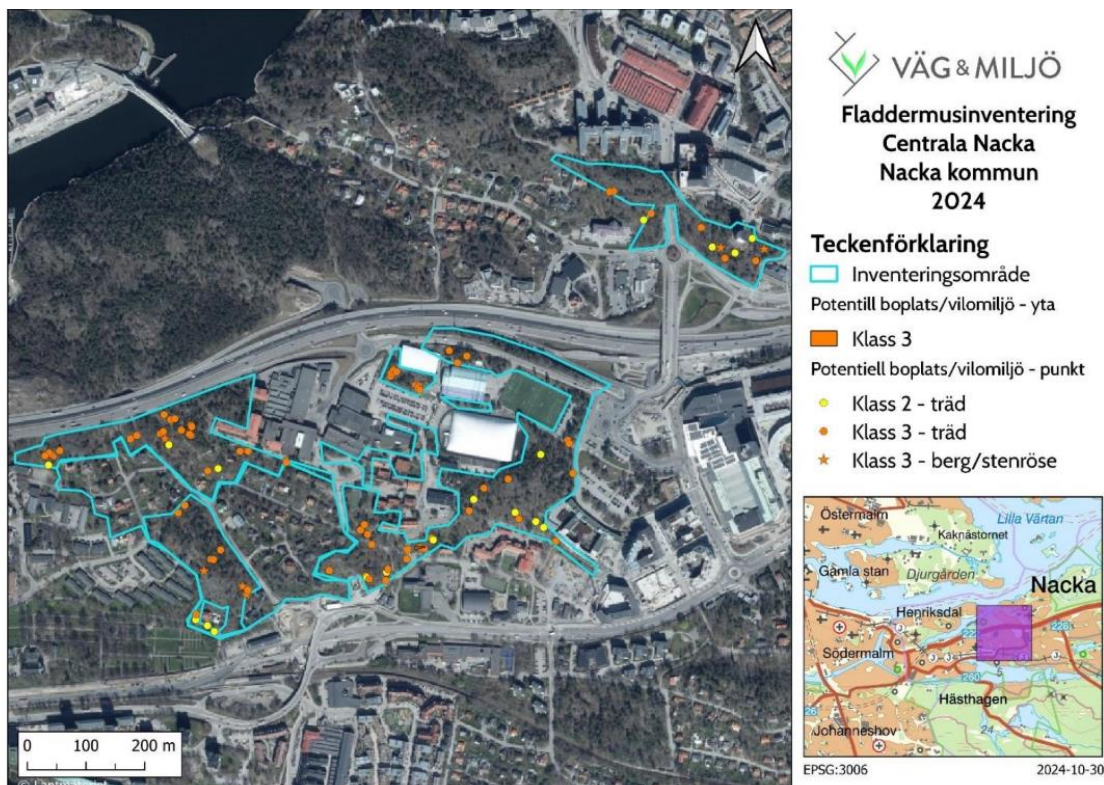
- Utredningsområde Birka □
- Artfynd manuell juli, besök 1 ●
- Nordfladdermus ●
- Artfynd manuell juli, besök 2 ●
- Nordfladdermus ●
- Nordfladdermus och dvärgpipistrell ●
- Dvärgpipistrell ●
- Artfynd manuell augusti, besök 3 ●
- Större brunfladdermus ●
- Nyctaloid ●
- Dvärgpipistrell ●
- Dvärgpipistrell, sociala läten ●

EPSG:3006
2025-05-27

Figur 4. Artfynd från Väg & Miljös manuella inventeringsbesök under juli och augusti 2024.

Under inventeringen gjordes även en kartering av potentiella boplat- och vilomiljöer (Figur 5). 18 träd bedömdes vara möjliga koloni- och/eller övervintringslokaler. 74 träd eller berg/stenrösen bedömdes ha låg chans att hysa koloni eller fungera som övervintringslokal, men där varje objekt hade sådana strukturer att de potentiellt kunde utgöra viloplatser för fladdermöss. Vidare konstaterades att det finns många gamla hus som skulle kunna hysa kolonier. Inventering utfördes dock inte på privata fastigheter.

Dokumentnamn	Datum utförande	Sidnr.
PM Bedömning av påverkan på fladdermöss, Birkaområdet, Nacka kommun 2025	2025-06-05	Sida 5 av 8

Figur 5. Resultat från Väg & Miljös boplatsskartering 2024. Klass 2 innebär att punkten/ytan utgör en möjlig koloni-/vilomiljö där en punkt har några viktiga strukturer och en yta har många objekt av viss kvalitet eller enstaka objekt av hög kvalitet. Klass 3 innebär att punkten/ytan har enstaka viktiga strukturer eller att det finns enstaka objekt med viss kvalitet men att chansen för koloni/övervintring är relativt låg. Strukturerna kan dock användas som tillfälliga dagvisten av fladdermöss.

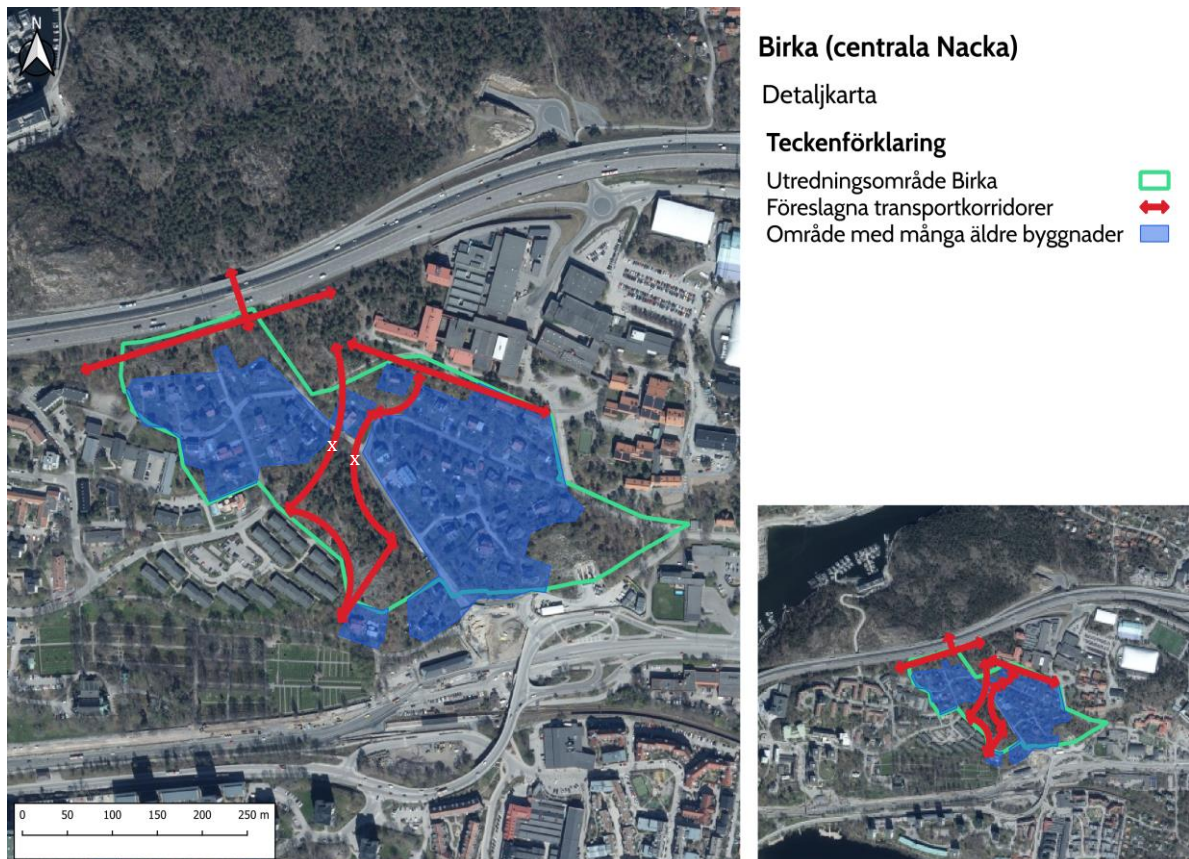
Bedömning

Utifrån inventeringen 2024 görs bedömningen att utredningsområdet är relativt intressant för vissa arter av fladdermöss. Detta styrks av inventeringsresultatet och boplatsskarteringen som dels pekar på förekomst av potentiella koloni- och vilomiljöer, dels att flera fladdermusarter nyttjar utredningsområdet även om få arter nyttjar området frekvent under koloniperioden. Vid inventeringen registrerades sex arter i utredningsområdet. Likt andra områden är det två arter som dominerar, nordfladdermus (NT – nära hotad) och dvärgpipistrell.

Med tanke på områdets tillgång på lämpliga koloni- och viloplatsstrukturer samt den relativt höga förekomsten av fladdermöss, särskilt dvärgpipistrell, under juli (fladdermössens reproduktionsperiod), behöver planprogrammet anpassas för att minimera påverkan och inte utlösa förbuden i 4a § artskyddsförordningen. Det är av vikt att sammanhängande gröna och mörka stråk bevaras i de utpekade riktningarna i Figur 6, så att fladdermöss fortsättningsvis kan nyttja planområdet för födosök och förflyttning. De utpekade transportkorridorernas riktningar i utredningsområdets norra del (korridoren längs med, samt tunneln under, Värmdöleden) är särskilt viktiga att bevara då många fladdermöss troligtvis förflyttar sig mellan områden via tunneln för att undvika den barriär som Värmdöleden innebär. För övriga transportkorridorer bör det finnas en korridor i öst-västlig riktning samt att åtminstone en korridor måste bibehållas i nord-sydlig riktning (till kyrkogården) för att fladdermössens nyttjande av utredningsområdet ska kunna bibehållas. Gällande bebyggelsen i planprogrammet

Dokumentnamn	Datum utförande	Sidnr.
PM Bedömning av påverkan på fladdermöss, Birkaområdet, Nacka kommun 2025	2025-06-05	Sida 6 av 8

så behöver vård- och förskolebyggnader med anslutande bostäder mot Birkavägen och Villa Samsö anpassas alternativt flyttas, då dessa i nuvarande utföranden riskerar att bli en barriär för fladdermössens förflyttning genom området (Figur 2). I dagsläget finns här en relativt sammanhängande grön spridningskorridor i nord-sydlig riktning (Figur 6, transportkorridorer markerade med x). En sådan spridningskorridor, i form av en mörk träd- eller buskkorridor, måste finnas kvar även efter exploatering. Belysning vid dessa byggnader, samt vid den väg som ska anläggas västerut, måste också planeras så att ytterligare ljusföroreningar i området minimeras. Om sådant är möjligt är det positivt om man undviker val av armatur som avger UV-ljus, kallvitt eller grönt ljus. Varmare gult eller varmvitt ljus, gärna under 2500 kelvin, är att föredra.

Figur 6. Områden med förekommande äldre byggnader som potentiellt är lämpliga koloniplatser samt spridningskorridorer i utredningsområdet som fladdermöss troligtvis använder vid förflyttning.

Ett tämligen stort antal potentiella koloni- och vilomiljöer riskerar att påverkas beroende på hur planen anpassas. Några tydliga tecken på kolonier finns dock inte, enbart indikationer då aktiviteten av dvärgpipistrell var särskilt hög vid autobox 1 under juli, vilket kan indikera en koloni av denna art i utredningsområdet. Utredningsområdet innehar en relativt stor mängd privata tomter med äldre bostadshus, vilka innehar strukturer som är lämpliga för fladdermuskolonier (Figur 6). Då inventering inte har gjorts i privata fastigheter bör hus som ska rivas kontrolleras på eventuella fladdermuskolonier innan rivning. Vidare inventeringar och utflygningskontroller kan även behövas vid utredningsområdets utpekade hålträd av klass 2. Det krävs även åtgärder för att hantera eventuell förlust av potentiella boträd samt viloplats, sådana bör i möjligaste mån sparas inom utredningsområdet. De bör heller inte utsättas för direkt eller indirekt störning genom till exempel mer ljusföroreningar.

Dokumentnamn	Datum utförande	Sidnr.
PM Bedömning av påverkan på fladdermöss, Birkaområdet, Nacka kommun 2025	2025-06-05	Sida 7 av 8

Väg & Miljö AB gör den samlade bedömningen att planprogrammet måste anpassas både vad gäller utformning och genomförande för att inte utlösa förbuden enligt 4a § artskyddsförordningen. När en detaljplan finns bör påverkan av den på förekommande fladdermusarter i och omkring området bedömas i en artskyddsutredning.

Dokumentnamn	Datum utförande	Sidnr.
PM Bedömning av påverkan på fladdermöss, Birkaområdet, Nacka kommun 2025	2025-06-05	Sida 8 av 8